

Memòria 2009

Leopoldo Gil Nebot

Secretari general. secretaria@racba.org

Incorporacions

Aquest any s'han produït diverses incorporacions d'acadèmics, així com noves propostes d'ingrés. Com a resultat de les favorables votacions reglamentàries, van ser elegits nous acadèmics corresponents: el 21 de gener les senyores Maria Antonietta Crippa per Milà (Itàlia) i Begoña Lolo Herranz per Madrid; i els senyors Thomas Hochradner per Salzburg (Àustria) i el Jordi Rifé i Santaló per Sant Feliu Sasserra (Girona); i el 15 d'abril el senyor Rainer Graefe per Innsbruck (Àustria).

El 26 de maig va ingressar el senyor Narcís Comadira i Moragriegua a la secció de pintura, llegint el seu discurs d'ingrés *Meditació sobre l'art del paisatge. Escrita per un pintor que també és poeta*. Així la Reial Acadèmia està integrada en aquests moments per onze acadèmics de la secció de pintura, set de la secció d'arquitectura, set de la secció d'escultura, set de la secció de música i set de la secció d'arts sumptuàries i visuals amb dues vacants; sumant trenta-nou acadèmics de número i dues vacants. El nombre actual d'acadèmics supernumeraris és de vuit; d'honor n'hi ha vint; i cent trenta-sis acadèmics corresponents.

Defuncions

Aquest any ens va deixar el nostre acadèmic de número senyor Ricard Salvat i Ferré.

Així mateix hem lamentat la pèrdua dels acadèmics d'honor senyor Joaquín Ruiz-Giménez i Cortés, monsenyor Joan Martí i Alanis, senyora Alícia de Larrocha i de la Calle, i senyor Alfonso Milà Sagnier.

Sessions reglamentàries

Les sessions reglamentàries del ple se celebraren els tercers dimecres de cada mes, excepte els mesos de juliol i agost, corresponents a les vacances d'estiu. El ple del mes de maig es traslladà al quart dimecres, atesa la presència d'algun membre de la Casa Reial a Llotja. El del mes de desembre es feu el dimarts 22 per poder comptar amb l'assistència del president de la Fundació Caixa Catalunya. La sessió del 17 de juny es va celebrar a Banyoles (Girona). I la del 21 d'octubre a Montblanc (Tarragona).

Activitat dels plens

Als plens de la Corporació s'han debatut molts temes d'interès per a la Corporació, la ciutat i el país, entre els quals ens agradaria destacar: la gestió de l'herència del que fou estimat acadèmic senyor Josep M. Garrut i Romà; el projecte de restitució de les columnes de Puig i Cadafalch a Montjuïc; les gestions per a l'adquisició d'un quadre de Rigalt; la creació de l'Acadèmia del Cinema Català; la creació del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts; l'assistència al V Congrés de Reials Acadèmies de Belles Arts d'Espanya; la rehabilitació de l'Hospital de Sant Pau; l'herència del senyor Joan Costa i Simon; les Jornades de Portes Obertes de l'edifici de Llotja; el nou Museu d'Arts decoratives; la creació de la nova seu barcelonina de Can Framis de la Fundació Privada Vila Casas; els problemes de manteniment del Park Güell de Barcelona; les reunions del Consell Interacadèmic de Catalunya; i les donacions d'obres per al museu, entre altres.

Aportacions acadèmiques

L'aportació acadèmica a la reunió del ple del 18 de febrer correspongué al senyor Andreu Vilasís i Fernández-Capalleja, que parlà sobre la tècnica de l'esmalt.

El 26 de maig, el senyor Frederic-Pau Verrié i Faget explicà les vicissituds d'un dibuix de Domènech i Montaner i el donà al museu acadèmic.

A la sessió plenària ordinària del 18 de novembre, la senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guadans parlà sobre un quadre de Maurice Quentin de Latour, procedent de la col·lecció Cambó i dipositat al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Actes públics en sessions plenàries

Com a complement reglamentari a les sessions plenàries es van realitzar les següents activitats de caràcter públic:

El 21 de gener el secretari general senyor Leopoldo Gil Nebot feu la lectura de la memòria d'activitats de l'any 2008. I es va retre homenatge als acadèmics traspassats durant els darrers dotze mesos: senyor Joan Abelló i Prat –acadèmic corresponent per Mollet del Vallès, Barcelona– (paraules del senyor Josep Bracons i Clapés); senyor Santiago Alcolea i Gil –acadèmic d'honor– (paraules del senyor Josep Bracons i Clapés); senyor Manuel Aragonès i Virgili –acadèmic corresponent per Santes Creus, Tarragona– (paraules del senyor Jordi Bonet i Armengol); senyor Josep M. Garrut i Romà –acadèmic de número– (paraules del senyor Josep Bracons i Clapés); senyor Antonio Povedano Bermúdez –acadèmic corresponent per Còrdova– (paraules del senyor Leopoldo Gil Nebot); senyor José Sánchez Real –acadèmic corresponent per Tarragona– (paraules del senyor Francesc Bonastre i Bertran), i senyor Francesc Torrella i Niubó –acadèmic de número– (paraules de la senyora Mireia Freixa i Serra). Seguidament es procedí a la presentació del llibre de l'acadèmic corresponent per Delft (Holanda), senyor Jan Molema, que es titula *Gaudí. La construcción de los sueños*, en la qual el senyor Josep Bracons i Clapés llegí unes paraules que havia preparat el senyor Daniel Giralt-Miracle.

El 18 de febrer al Saló d'Actes se celebrà l'acte de commemoració del centenari de la Junta de Museus. Estava prevista la intervenció del senyor Frederic-Pau Verrié i Faget, però no fou possible per malaltia. En el seu lloc intervingueren els senyors Jordi Bonet i Armengol, Francesc Fontbona i de Vallescar i Josep Guitart i Duran, com a membres i coneixedors de la Junta, amb aportacions espontànies que foren molt ben rebudes pel públic assistent.

El 15 d'abril va tenir lloc la celebració de la diada de Sant Jordi, amb la missa a la cripta de Santa Maria del Mar, el dinar al restaurant *Avalon*, ofert per la senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans. Seguidament, al mateix restaurant, se celebra la sessió plenària ordinària.

El 26 de maig l'acadèmic electe per la secció de pintura senyor Narcís Comadira i Moragriega llegí el seu discurs d'ingrés *Meditació sobre l'art del paisatge. Escrita per un pintor que també és poeta*. Correspongué a l'acadèmica de número senyora Pilar Vélez donar-li la benvinguda en nom de la Corporació. I es lliurà el diploma d'acadèmic corresponent per Romont (Suïssa) al senyor Stefan Trümpler; el senyor Joan Vila-Grau digué les paraules de benvinguda. Aquest acte comptà amb la presència de la Consellera de Justícia, senyora Montserrat Tura, a qui el president li demanà que presidís la sessió.

El 17 de juny es visitaren els equipaments culturals de les poblacions de Banyoles i Besalú (Girona). La jornada es clogué visitant el Castell de Porqueres, amb una recepció i visita oferta per la seva propietària senyora Montserrat Isern Vda. Coromina.

El 16 de setembre es feu entrega dels diplomes i insígnies d'acadèmics corresponents a la senyora Maria Antonietta Crippa, acadèmica corresponent per Milà (Itàlia), amb paraules de benvinguda del senyor Joan Bassegoda i Nonell; al senyor Rainer Graefe, acadèmic corresponent per Innsbruck (Àustria), amb paraules del senyor Jordi Bonet i Armengol; senyora Begoña Lolo Herranz, acadèmica corresponent per Madrid, presentada pel senyor Francesc Bonastre i Bertran; i senyor Jordi Rifé i Santaló, acadèmic corresponent per Sant Feliu Sasserra (Girona), amb paraules del senyor Francesc Bonastre i Bertran.

El 21 d'octubre es dedicà tota la jornada a visitar la vila de Montblanc (Tarragona).

El 18 de novembre es feu el lliurament de les beques 2009/2010 de la Fundació Güell i s'agraïren les donacions al senyor Josep Mir d'un oli del seu pare, el pintor Joaquim Mir, i un bust obra de Joan Borrell i Nicolau; i als senyors Albert Martí Palau i Artur Ramon el retorn d'uns dibuixos de Rigalt propietat de la Reial Acadèmia i que ells havien comprat a uns particulars.

El 22 de desembre, al saló d'actes, es feu la presentació de la *Revista Musicològica XVII-XVIII*, a càrrec del senyor Francesc Bonastre i Bertran; la *Història Crítica de la Música Catalana*, pel senyor Cèsar Calmell i Piguiel; i del *Butlletí XXII de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi*, per la senyora Pilar Vélez.

Altres activitats públiques

El dia 16 de juny, l'acadèmic corresponent per Olot (Girona), senyor Arcadi Calzada i Salavedra presenta el seu llibre *Art amb majúscules 1997-2009 = 164 exposicions* al saló d'actes de la seu acadèmica, amb intervencions del senyors Salvador Giner, Daniel Giralt-Miracle i Josep Cuní.

El 14 de maig, al saló d'actes, l'acadèmica de número i directora del Museu Frederic Marès, senyora Pilar Vélez, impartí la conferència *Els grans escultors neoclàssics catalans: Antoni Solà i Damià Campeny*, dins del cicle organitzat pel Museu Frederic Marès amb motiu de l'exposició *La bellesa ideal. Antoni Solà (1780-1861). Escultor a Roma*.

El 26 de novembre, la senyora Pilar Vélez fa una visita guiada a les col·leccions de pintura i escultura de la Reial Acadèmia i parlà al saló d'actes sobre *Herois i paisatges romàntics: la "invenció" del passat en les arts plàstiques*, dins el cicle *Barcelona i els Jocs Florals, 1859. Modernització i romanticisme*, organitzat pel Museu d'Història de Barcelona.

El president, de vegades sol i altres acompanyat d'algun dels membres de la Junta de Govern, ha mantingut entrevistes amb persones que ocupen càrrecs rellevants dins les institucions catalanes, com la consellera de Justícia, el director general del Patrimoni Cultural, el president de la Diputació de Barcelona i el president de la Cambra de Comerç de Barcelona, entre altres, amb els quals ha tractat temes d'interès per a l'Acadèmia i amb la intenció que se li reconegui el lloc que li pertoca dins el món cultural del nostre país.

El president i el secretari general assistiren al V Congrés d'Acadèmies de Belles Arts d'Espanya, que se celebrà a Madrid, magníficament organitzat per la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, entre els dies 1 i 4 de juny. El president ha assistit a les reunions de les institucions de les quals n'és patró com a president de l'Acadèmia: la Fundació Abadia de Montserrat 2025, la Fundació Ynglada-Guillot (amb tota la Junta de Govern), la Fundació Guasch-Coranty (amb el secretari general), la Fundació Güell, la Fundació Pau Casals, la Fundació Picasso-Reventós (amb el secretari general i el tresorer), la Fundació Lluís Domènech i Montaner (amb el secretari general), el Cercle Artístic de Sant Lluc i el Consell Assessor de la Cambra de Comerç de Barcelona.

Guardons i homenatges

Els nostres acadèmics van rebre al llarg de l'any diversos guardons. Els que hem conegut els consignem a continuació.

El senyor Josep Maria Mestres i Quadreny, acadèmic de número, va rebre un homenatge a l'Auditori de La Pedrera de Caixa Catalunya de Barcelona. La Societat General d'Autors i Editors –SGAE–, a Barcelona, li dedicà el Cicle de reconeixement al compositor Josep Maria Mestres Quadreny. 80 anys a l'avantguarda de la música. La Fundació Miró l'homenatjà en el seu 80è aniversari.

El senyor Joan Antoni Samaranch i Torelló, Marquès de Samaranch, acadèmic de número, fou investit *doctor honoris causa* per la Universitat Europea de Madrid, i fou elegit Estranger especial per l'Associació d'Amistat amb l'Exterior i l'Administració d'Experts Estrangers de la Xina.

El senyor Carles Guinovart i Rubiella, acadèmic de número, fou homenatjat a l'Auditori de La Pedrera de la Fundació Caixa Catalunya a Barcelona dins el cicle Celebracions 2009.

El senyor Maties Solé i Maseres, acadèmic corresponent per Montblanc (Tarragona), fou nomenat Fill predilecte de la vila de Montblanc.

El Centre de Lectura de Reus, per commemorar el seu 150è aniversari, organitza una exposició de l'acadèmic corresponent per Reus, senyor Ramon Ferran i Pagès.

La Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona homenatjà el senyor Martí de Riquer i Morera, acadèmic d'honor, en el seu 95è aniversari.

La senyora Luisa Granero, acadèmica de número, rebé el Premi d'Art Autocugat en reconeixement a tota la seva trajectòria artística.

S'atorgà el Premi Nacional de Cultura, modalitat Patrimoni, de la Generalitat de Catalunya a la Fundació Privada Vila Casas, de la qual n'és president el nostre acadèmic de número senyor Antoni Vila Casas.

S'estrenà al Vaticà una missa composta per l'acadèmic de número senyor Francesc Bonastre i Bertran per a la beatificació del Pare Damian de Veuster.

S'homenatjà l'acadèmic corresponent per Colònia (Alemanya) senyor José Luis de Delás Franco a l'Auditori de la Pedrera de Caixa Catalunya (Barcelona).

La revista *BonArt* homenatjà la senyora Maria Lluïsa Borràs, acadèmica corresponent per Palafrugell (Girona); el senyor Domènec Fita, acadèmic de número; i el senyor Arnau Puig, acadèmic d'honor.

El senyor Joan Uriach i Marsal, acadèmic de número i tresorer, fou nomenat Senyor de Barcelona per la Fundació Àgora.

El Ministeri de Cultura concedí el Premi Nacional de Música 2009 a l'acadèmic supernumerari senyor Josep Soler i Sardà.

Visites corporatives

Com ja s'ha indicat abans, es van realitzar visites corporatives a Banyoles i Besalú (Girona) per visitar els equipaments de rellevància històrica i cultural d'ambdues poblacions, i també per celebrar-hi la sessió plenària ordinària del 17 de juny. La jornada es va cloure amb una visita a la col·lecció privada dels propietaris del Castell de Porqueres (Girona).

El 21 d'octubre és visità Montblanc (Tarragona), amb la guia dels senyors Francesc Bonastre i Bertran i Maties Solé i Maseres, acadèmic corresponent per Montblanc.

Cursets

Del 16 al 18 de desembre tingué lloc als locals de l'Acadèmia l'edició extraordinària del XXI Seminari Internacional El Barroc Musical Hispànic: El llegat de G.F. Händel a l'entorn de la música hispànica del seu temps, que organitzà l'Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas, amb intervencions dels acadèmics senyors Alberto Basso –corresponent per Torí (Itàlia)–, Francesc Bonastre i Bertran, Francesc Cortés i Mir –corresponent per Mataró (Barcelona)–, Xavier Daufí i Rodergas –corresponent per Sant Cugat del Vallès (Barcelona)–, Antonio Martín Moreno –corresponent per Granada–, i Alejandro Zabala Landa –acadèmic corresponent per Bilbao (Biscaia).

Concursos

Es va convocar el XLVII Concurs Internacional de Dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot. La participació va ser molt important i també la qualitat dels treballs presentats. Obtingué el premi el senyor Marc Sangrà Armengol, amb una obra que duia per títol *Koi*. Se li lliurà el dia 7 de juliol a l'Espai VolArt de la Fundació Privada Vila Casas, on es va celebrar l'exposició dels treballs seleccionats.

Publicacions

Al mes de desembre va sortir el número XXII del *Butlletí* acadèmic, amb un contingut de gran interès, mercès a la cura que en tingué la seva directora, la senyora Pilar Vélez.

Institut de Musicologia

L'Institut ha treballat en la recerca, edició de la revista i organització de congressos i simposis. El mes de desembre celebrà el congrés que abans s'ha mencionat i va presentar les publicacions *Història Crítica de la Música Catalana*, redactada per acadèmics de l'Institut, i la *Revista Musicològica XVII-XVIII* i ha seguit treballant en la catalogació de l'arxiu de l'Institut, així com preparant el catàleg de concerts.

Museu, biblioteca i arxiu

És palesa la satisfacció de l'Acadèmia per haver augmentat el patrimoni institucional amb la donació d'unes obres del llegat testamentari del senyor Joan Costa i Simon; la donació feta pel senyor Josep Mir i Estalella; la recuperació de dibuixos de Rigalt presumiblement perduts i retornats per Albert Martí Palau i Artur Ramon; dibuixos del llegat Pau Milà i Fontanals donats per Albert Martí i Palau; gravats donats per l'acadèmic corresponent senyor Marià Casas i Hierro; un dibuix donat per l'acadèmic de número Frederic-Pau Verrié i Faget, entre altres. També s'han reincorporat la major part de les obres que es trobaven dipositades al Museu Frederic Marès.

Aquest any s'han restaurat diverses peces de la col·lecció, escultures i planxes calcogràfiques.

S'han atès unes 70 consultes d'investigadors, adreçades al museu o a l'arxiu. Una altra via de demanda d'informació ha estat la pàgina web, que ha comptabilitzat 82 consultes.

Cada any va creixent el nombre de sol·licituds de material fotogràfic, que representa un bon indicador de la presència pública de la Corporació i una font d'ingressos propis que va creixent.

La biblioteca també ha seguit creixent amb la incorporació de tot el material que arriba per intercanvi i per donacions, i adés enguany per l'herència del senyor Josep M. Garrut.

Visitants

La majoria de visitants arriben per les Jornades de Portes Obertes de la Llotja, amb la nombrosíssima presència de fins a 2.581 persones, que admiraren aquest magnífic edifici amb guies especialment contractats per aquells dies.

Les nostres instal·lacions a Llotja cada vegada reben més visitants particulars interessats en la col·lecció. I els actes públics –principalment els ingressos de nous acadèmics de número– han tingut una nombrosa assistència, que no ens és possible precisar.

L'increment més destacat d'enguany és el nombre de visites guiades per a grups, que arribaren a 22, amb un total de 506 persones.

Festa patronal

La diada de Sant Jordi es va celebrar el dia 15 d'abril amb una missa a la basílica de Santa Maria del Mar, celebrada pel nostre acadèmic d'honor monsenyor Joan Martí i Alanís. A continuació els acadèmics, amb els seus familiars i el personal de l'Acadèmia, es traslladaren al restaurant Àvalon, en què va tenir lloc el dinar tradicional i el sorteig dels obsequis aportats pels assistents.

Comptes, aportacions i ajudes diverses

Enguany s'han obtingut ajudes de l'Ajuntament de Barcelona, de la Cambra de Comerç de Barcelona, de les conselleries de Cultura i Mitjans de Comunicació i de Justícia de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona, de la Fundació Privada Güell, de la Fundació Privada Lluís Domènech i Montaner, de la Fundació Privada Picasso-Reventós i del Ministeri d'Educació i Ciència.

El senyor Joan Uriach i Marsal, com a acadèmic de número protector, ha seguit encarregant-se econòmicament a títol personal de la pàgina web de l'Acadèmia, donant-li un impuls remarcable en la reorganització del disseny i la funcionalitat de la mateixa, així com en la feina de completar-ne el contingut.

L'acadèmic d'honor senyor Francisco Daurella, mitjançant la Fundació Frank Daurel que presideix, s'ha fet càrrec un altre any de la impressió de tot el material imprès que ha necessitat la Corporació.

El senyor Joan Uriach i Marsal, com a tresorer, va presentar al mes de febrer l'estat de comptes del 2008 i el pressupost per al 2009. Va explicar que, si es complien les previsions de subvencions de les administracions públiques, aquest any la situació serà millor que en exercicis anteriors.

El senyor Joan Oliveras i Bagués està preparant el concurs internacional d'esmalts del qual en serà patrocinador.

El senyor Antoni Vila Casas patrocinà el premi de dibuix i l'exposició del concurs de la Fundació Ynglada-Guillot.

Personal

La senyora Victoria Durá ha tingut cura del museu, demostrant la seva vàlua i disponibilitat en totes les tasques que li corresponen. A la biblioteca, la senyora Begoña Forteza ha complert a la perfecció amb les seves funcions. En tasques de serveis auxiliars, ajudant a que tot funcioni correctament, hem seguit comptant amb la presència de la senyora Mª Luz García.

Finalment cal tornar, com sempre, a encomiar la dedicació i l'eficàcia de la senyora Núria Nus al front de la secretaria-administració i, especialment, en la cura de la present memòria.